

VII Balti hematoloogiakonverents Tartus

Hele Everaus –
Eesti Hematoloogide Selts

Balti hematoloogide konverentside traditsioon sai alguse 1998. aastal Tartus. Esimese konverentsi algataja ja organiseerija oli professor Hele Everaus. Sellel osalesid esinejad Euroopa tippkeskustest ning Balti riikide kolleegidel oli hulk diskussioone eriala arengu üle oma kodumaal ning kogu regioonis. Oli ju iseseisvumine 1990ndatel toonud vajaduse täielikult muuta ja viia rahvusvahelisele tasemele hematoloogiliste haiguste diagnostika ja ravi. Hulk uuringumeetodeid puudus tol ajal siinsest diagnostikaarsenalist üldse ning tuli teha tõsiseid jõupingutusi kaas-aegsel tasemel ravi ja selleks vajalike tingimuste (vajalike ravimite kättesaadavus, vastavate rahaliste vahendite olemasolu) loomiseks. Eesti oli selles arengus juhtpositsioonil: siin alustati esimesena leukeemiate immuunfenotüpiseerimist; vereteenistuse reformiga tagati verekomponentide adekvaatne kättesaadavus; esimesena käivitati kaasasündinud hüübimishäirete (hemofiilia jt) nüüdisaegsel tasemel asendusravi; Tartus tehti 1993. a esimene luuüdi transplantatsioon Balti riikides. Balti hematoloogide konverentsid on toimunud iga kahe aasta tagant, kolleegid on kohtunud seni Riias, Vilniuses, Tallinnas, kuid seekordne konverents oli taas kord Tartus ning sellel osales 160 hematoloogi Baltikumist ja teistest Euroopa maadest.

Konverentsi avamisel ärgitas Euroopa Hematoloogide Assotsiatsiooni president

professor Robin Foà osavõtjaid aktiivsele diskussioonile, sest hematoloogiliste haiguste ravis on olnud küll kiired edusammud, kuid ometi on jätkuvalt ka hulk lahendamist vajavaid probleeme. Professor Foà erialane ettekanne käsitles uusi vaatenurki ägeda lümfoblastse leukeemia ravis. Kui laste ägeda lümfoblastse leukeemia ravitulemused on väga head, siis sama haiguse ravi täiskasvanutel vajab kindlasti uusi tõhusamaid ravimeetodeid. Professor Dieter Hoelzer (Frankfurti Goethe Ülikool, Saksamaa) huvitav esinemine tõi välja erinevused Burkitti leukeemia/lümfoomi ja T-lümfoblastse leukeemia/lümfoomi bioloogias ja ravitulemustes.

Hematoloogia pähkliks on jätkuvalt müelodüsplastiline sündroom, mille olemusele ja võimalikele uutele ravilahendustele selle patoloogia ravis pühendasid oma ettekanded professor Eva Hellström-Lindberg ja professor Robert Hast (Karolinska Ülikooli haigla, Rootsi). Professor Axel Zanderi (Hamburgi Ülikool, Saksamaa)

Foto. VII Balti hematoloogide konverentsi president professor Hele Everaus.

ettekannet osteomüelofibroosi uutest ravi- võimalustest tekitas elava arutelu. Hematoloogiliste kasvajate täpne diagnostika on tõhusa ravi oluliseks eelduseks. Professor Anna Porwit (Karolinska Ülikooli haigla, Rootsi) jagas kuulajatega oma suurepärasest kogemusest vereloomekasvajate kompleksse diagnostikas. Samavõrra olulise panuse eriala arengusse annavad ka vastavad epidemioloogilised uuringud, nagu selle töi esile oma ettekandes professor Magnus Björkholm (Karolinska Ülikooli haigla, Rootsi).

Suurt edu ravitulemustes on viimastel aastatel saavutatud türosiinkinaasi inhibiitorite abil kroonilise müeloidse leukeemia ravis. Imatiiniibi kõrvale on pakkuda juba tõhusamad uustulnukad türosiinkinaasi inhibiitorite seas ning nende kasutamise võimalusi arutas professor Jane Apperly (Imperial College, London).

Mitu ettekannet oli pühendatud vereloome tüvirakkude transplantatsiooni erinevatele aspektidele. Euroopa Luuüdi Transplantatsiooni Assotsiatsiooni president professor Alejandro Madrigal tõi välja uued arengusuunad transplantatsiooni kasutamisel. Professor Alvaro Urbano Ispizua (Barcelona Ülikool, Hispaania) selgitas geenide polümorfismi tähendust allogeensete vereloome tüvirakkude siirdamise tulemuslikkuse aspektist. Doonorite valiku küsimustele pühendas oma ettekande professor Marcel Tilanus (Maastrichti Ülikooli meditsiinikeskus, Holland). Soome vereloome tüvirakkude transplantatsiooni rajaja, Helsingi Ülikooli professor Tapani Ruutu arutles muutuste üle transplantatsiooni ettevalmistavate raviskeemide valikul. Francesco Lanza (Itaalia) ja Kim Vettenranta (Helsingi Ülikool, Soome) käsitlesid vereloome tüvirakkude transplantatsiooni tüsistusi ja nende ravi.

Lisaks maailmamainega hematoloogiatippspetsialistidele esitasid väga huvitavad ettekandeid ka Leedu, Läti ja Eesti hematoloogid. Regina Pileckyte, Mindaugas Stoskus, Lina Rageliene, Mickys Ugnius

esindasid konverentsil Leedu spetsialiste ning Irena Voitovicha Läti hematolooge. Eesti kolleegide Kristina Andersoni, Alar Aintsu ja Edward Laane ettekanded tekitasid elava diskussiooni. Lisaks suulistele ettekannetele oli hulk huvitavaid stendiesitlusi.

Märkimisväärne on ka eraldi meditsiiniõdedele korraldatud konverentsi õpetuspäev. Ain Kaare (Tartu Ülikooli Kliinikum), Samuel Vokurka (Pilseni Ülikooli haigla, Tšehhi Vabariik), Eva Bystrica (Pilseni Ülikooli haigla, Tšehhi Vabariik) ettekanded olid pühendatud vereloome tüvirakkude transplantatsiooni erinevatele aspektidele. Õendusosalal esinevatele küsimustele olid pühendatud Jane Freimanni, Marika Saare, Anu Laulu, Maarit Maimetsa ettekanded. Heameel on märkida, et Tšehhi kolleegidega on alustatud rahvusvahelist koostööd ka õenduse vallas.

Üheks konverentsi läbivaks teemaks oli nn personaliseeritud meditsiini paradigma reaalne kasutamine hematoloogias. Professor Hele Everausi ettekannet „Personaliseeritud meditsiin hematoloogias – unistus või reaalsus?“ pani kuulajaskonna kaasa mõtlema. Praegu ei piirdu personaalne meditsiin mitte ainult geneetikaga, vaid hõlmab ka proteoomikat ja metaboolikat, mis on samuti igale indiviidile ainukordsed. Genoomi, proteoomi ja metabooloomi analüüs loob võimaluse tõeliselt individualiseerida haigete ravi. Kõik sõltub teadlaste võimekusest leida molekulaarne baas peremehe (haige) ja kasvaja seoste nn võtme-luku paradigmale.

Konverentsi kokkuvõtteks sobib hästi professor Robert Hasti hinnang üritusele: „Suurepärase on kogeda, kui hästi on teie arstide “vanem põlvkond” 1990. aastatest erialaselt ja teaduslikult kasvanud! Balti konverentsid on nüüdseks saanud oluliseks osaks Euroopa regionaalsete konverentside ahelas, mis omakorda on väga tähtis Euroopa hematoloogia edasises arengus.”

hele.everaus@kliinikum.ee